

Jaké řízení při přestupcích správních dle zákona z 17. října 1919, č. 567 sb. z. a n.?

Bylo již autorem článku »Nový lichevní zákon v praxi«, uveřejněného v Právniku č. 1 z r. 1920,¹⁰ poukázáno na to, že pochybnost soudů vzbuzuje ustanovení § 8 zák. o lid. soudech lich., týkající se řádného řízení pro případ, že proti trestním příkazům byly podány námitky. V praxi skutečně dochází k takovým pochybnostem a dlužno poukázati na to, že nejistota jeví se nejenom v řízení u přestupků správních v případě, když byly proti trestnímu příkazu podány námitky, nýbrž i tam, kde předseda soudu lichevního rozhoduje jako zástupce příslušného úřadu správního bez přisedících v těch případech, ve kterých nemůže vydati trestního příkazu, ježto veřejný žalobce nesouhlasí s výší trestu od soudce zamýšleného (§ 6 posl. odst. zák. o soudech lich.), a kde tudíž musí ihned řízení prováděti. § 4 cit. zák. ustanovuje, že řízení před soudy lichevními řídí se ustanovením trestního řádu, pokud zákon tento nestanoví úchylek. Z §§ 5—9 cit. zák. nevychází však přesně na jevo, jaké úchytky má zákon na mysli při řízení u přestupků správních. Z ustanovení § 5 cit. zák., který mluví o předsedovi soudu lichevního jako z á s t u p c i příslušného úřadu správního, z § 9 téhož zák., jenž uvádí: »z n á l e z u, vynesného soudcem jako z á s t u p c e m úřadu správního, mohou veřejný žalobce i obviněný podat odvolání«, konečně z § 13 nařízení vl. r. čs. z 11. listopadu 1919, č. 597 sb. z. a nař., který zavádí pro řízení správní rejstřík Sp a u odvolacího lichevního soudu pro přestupky správní rejstřík Spo, v nichž zejména v rejstříku Sp ve sloupci 8 jest nadpis »nález« na rozdíl v rejstříku U, kdež pro vyřízení I. stol. stojí »podstatný obsah rozsudku«, dlužno usuzovati, že řízení při přestupcích správních provádí se dle zásad správních, platících pro řízení správní s tou ovšem úchytkou, že v něm je činným i veřejný žalobce. To jest velmi důležité uvědomiti si, že pakli skutečně zákon zavádí při přestupcích správních »správní řízení«, činí tak s podstatnou změnou — s přibráním k němu veř. žalobce. Jestliže tomu tak, pak stylisace § 4 cit. zák. o lich. soudech jest nedostačující. Z ní nutno usuzovati, že soudy mají se i při přestupcích správních řídití zásadami trestního řádu potud, pokud nejsou v zák. z 17. října 1919, č. 567 sb. z. a n. stanoveny úchytky od nich. Úchytkami míněny zajisté i ony, jež vyrčeny v §§ 5—9 a tu jak právě předem vyličeño, převládaly by při řízení pro přestupky správní zásady správní, takže by úchytky byly vlastně ze zásad správních a nikoliv z ustanovení trestního řádu. Kdyby stylisace cit.

§ 4 měla být správnou, bylo by třeba vytknouti v zákoně, že soud vydává nařízení trestní, resp. vynáší rozsudek a nikoliv náleze, aby jasným bylo, že jde tu o řízení dle norem trestního řádu. Mám za to, že se tu chtělo obdobně užiti ustanovení §§ 460—462 tr. ř. (o řízení rozkazním) a sice tak, že správní přestupky s úchytkami dle §§ 5—9 cit. zákona má souditi předseda lichevního soudu. V důvodové zprávě právního výboru praví se: »písemné a neveřejné řízení správní bude nahrazeno soudním řízením, zaručujícím důkladnější projednání věci«. I z toho vyplývá, že zákon chtěl přestupky správní podříditi řízení soudnímu. Řízení soudní vede se dle ustanovení trestního řádu a proto v cit. § zákona stačilo dodati »... byly-li námitky podány včas, zavede se řádné řízení dle ustanovení trestního řádu«. Snad takovým způsobem bývala by byla odstraněna nejistota, která se nyní v praxi vyskytuje o způsobu řízení při přestupcích správních. Nedá se snad ani mysliti, že by zákon chtěl veřejnost při přestupcích správních šmahem vyloučiti. Kdyby při přestupcích správních mělo platiti »správní řízení«, pak ono vylučuje veřejnost, což by se jistě nesrovnávalo s tendencí zákona o trestání lichvy. Jest také otázka, zda obhájci v řízení při přestupcích správních měli býti vyňati z hájení jmenovitě při ústním jednání. Jak známo, jest před úřady správními přibíráni advokátů řídké, naproti čemuž u soudů vystupují advokáti co zástupci stran často. Pro způsob jednání s advokáty, nedá se také dobře mysliti, proč by v řízení o přestupcích správních před soudy měly platiti výhradně zásady správního řízení, jako jsou neformální výsledky osob, písemnosti a p.

Při správním řízení neberou se osoby do přísahy a není možno zjednati pravdě takového průchodu jako při řízném, formálním soudním řízení. Z těchto úvah dospívám k závěru, že zákon měl na mysli pro přestupky správní jen řízení dle trestního řádu, že ale stylisace předem uvedených míst zákona zejména §§ 4—9 jest nepřesná.

Bylo by žádoucí vysvětlení v tom směru, jakož i vysvětlení, proč předseda okresního soudu lichevního má utvořiti pro přestupky správní ze jmenovaných 24 přisedících 12 stálých senátů (§ 10 nař. vl. rep. čs. z 11. listopadu 1919, č. 597 sb. z. a nař.), když dle § 5 zák. z 17. října 1919, č. 567 sb. z. a nař. rozhoduje předseda lichevního soudu jako zástupce příslušného úřadu správního bez přisedících o přestupcích správních. Kdy tedy senáty pro přestupky správní u lichevního soudu okresního zasedají?